

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Θάνατος αστυνομικού, κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας, προδήλως και αναμφισβητήτως εξαιτίας αυτής. Κανονισμός εκ μεταβίβασης σύνταξης στον πατέρα του. Έννοια διατεταγμένης υπηρεσίας. Μπορεί να παρασχεθεί και κατά τη διάρκεια κανονικής άδειας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΣΕ ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ**

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 2 Μαΐου 2018, με την ακόλουθη σύνθεση : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος, Σωτηρία Ντούνη, Μαρία Βλαχάκη και Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Αντιπρόεδροι, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Κωνσταντίνα Ζώη, Γεωργία Τζομάκα, Κωνσταντίνος Εφεντάκης (εισηγητής), Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δημήτριος Τσακανίκας, Βασιλική Προβίδη, Ασημίνα Σακελλαρίου, Ευαγγελία Σεραφή, Ειρήνη Κατσικέρη και Νεκταρία Δουλιανάκη, Σύμβουλοι. Επίσης μετείχαν οι Σύμβουλοι Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Αργυρώ Μαυρομάτη, Κωνσταντίνος Κρέπης και Γεωργία Παπαναγοπούλου, ως αναπληρωματικά μέλη. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας : Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτροπής Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Χρυσούλας Καραμαδούκη.

Για να δικάσει την από 9.9.2016 (Α.Β.Δ. 1865/12.9.2016), για αναίρεση της 1051/2016 οριστικής απόφασης του ΙΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αίτηση του ... και, αυτού αποβιώσαντος, του συνεχίζοντος τη δίκη ..., κατοίκου ..., ο οποίος παραστάθηκε διά του πληρεξούσιου δικηγόρου του Χαράλαμπου Χρυσανθάκη (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 11855),

κ α τ ά του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Νικόλαου Καραγιώργη.

Με την .../24.12.2012 πράξη της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, απορρίφθηκε αίτηση του αρχικώς αναιρεσειόντος για τον κανονισμό σε αυτόν σύνταξης, λόγω θανάτου του τέκνου του ..., αστυνομικού, κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας και πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της εν λόγω υπηρεσίας.

Έφεση του αρχικώς αναιρεσειόντος κατά της ως άνω πράξης απορρίφθηκε, με την 1051/2016 απόφαση του ΙΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Με την υπό κρίση αίτηση και για τους λόγους που αναφέρονται σε αυτήν, ζητείται η αναίρεση της προαναφερόμενης απόφασης του ΙΙΙ Τμήματος.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο του συνεχίζοντος τη δίκη, στη θέση του αρχικώς αναιρεσειόντος, ..., ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της αίτησης αναίρεσης.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος, αφού ανέφερε ότι στις υποθέσεις που αφορούν τους συνταξιούχους του Δημοσίου υπεισέρχεται, από τις 30.4.2018, ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης, που εκπροσωπείται, επίσης, από τον ίδιο, ζήτησε την απόρριψη της αίτησης. Και

Τον Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε την παραδοχή της αίτησης αναίρεσης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη, με παρόντα τα τακτικά μέλη που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από την Αντιπρόεδρο Μαρία Βλαχάκη και τη Σύμβουλο Γεωργία Τζομάκα, που είχαν κώλυμα (άρθρα 11 παρ. 2 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 και 78 παρ. 2 του π.δ. 1225/1981).

**Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα και
Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο,
Αποφάσισε τα εξής:**

I. Για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης, έχει καταβληθεί παράβολο 70,00 ευρώ (βλ. τα Α3144898 και Α3717330 έντυπα παραβόλου), ήτοι επιπλέον του πράγματι καταβλητέου εν προκειμένω, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 73 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο (ν. 4129/2013, Α' 52), όπως αυτή ίσχυε κατά το χρόνο άσκησης της αίτησης (βλ. 189/2011 και 555/2017 Ολομ. Ελ. Συν.), παραβόλου των 50,00 ευρώ. Κατ' ακολουθίαν, το πέραν του ως άνω ποσού κατατεθέν παράβολο των 20,00 ευρώ έχει καταβληθεί αχρεωστήτως και πρέπει, ανεξαρτήτως της έκβασης της ανααιρετικής δίκης, να επιστραφεί στον ..., τέκνο και εκ των εξ αδιαθέτου κληρονόμων του αρχικώς ανααιρεσιόντος ..., που συνεχίζει τη δίκη αυτή, μετά τον επισυμβάντα στις 2.2.2018 θάνατο του τελευταίου (βλ. την ... ληξιαρχική πράξη θανάτου, το .../2.2.2018 πιστοποιητικό του Δημάρχου ... για τους πλησιέστερους συγγενείς του ..., το .../9.3.2018 πιστοποιητικό της Γραμματέως του Ειρηνοδικείου για τη μη δημοσίευση διαθήκης του θανόντος και το .../9.3.2018 πιστοποιητικό της Γραμματέως του Πρωτοδικείου ... για τη μη έγερση αγωγής με αντικείμενο την αμφισβήτηση του κληρονομικού δικαιώματος των τέκνων αυτού ... και ...).

II. Η ένδικη αίτηση για την αναίρεση της 1051/2016 απόφασης του III Τμήματος του Δικαστηρίου τούτου έχει ασκηθεί εμπροθέσμως και κατά τα λοιπά νομοτύπως. Πρέπει, επομένως, να εξεταστεί περαιτέρω ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων αυτής, με τη νόμιμη παράσταση, ως διαδίκων, το μεν του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 8 του π.δ/τος 1225/1981 «Περί εκτέλεσεως των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου διατάξεων» (Α' 304), νομιμοποιείται, σε κάθε περίπτωση, στη διεξαγωγή της παρούσας δίκης, το δε του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.), που συνεστήθη με το άρθρο 51 του ν. 4387/2016 (Α' 85) και στον οποίον, σύμφωνα με την κατ' εξουσιοδότηση του ίδιου νόμου εκδοθείσα 2915/783/17.1.2018 κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών (Β' 55), έχουν, από την 1.5.2018, περιέλθει οι αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Χορήγησης Συντάξεων Δημοσίου Τομέα της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών, συνεπώς, και εκείνη του κανονισμού στρατιωτικών συντάξεων, όπως η σύνταξη που εν προκειμένω διώκεται η απονομή της.

III. Με την προσβαλλόμενη απόφαση, απορρίφθηκε έφεση του αρχικώς ανααιρεσιόντος κατά της .../24.12.2012 πράξης της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, απορριπτικής αίτησής του να του κανονισθεί σύνταξη, υπό την ιδιότητα του πατέρα του αστυνομικού ..., ο οποίος φέρεται ότι πέθανε κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας και πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας αυτής. Ζητείται δε, με την υπό κρίση αίτηση, η αναίρεση της ως άνω απόφασης, με την αιτίαση της εσφαλμένης ερμηνείας και πλημμελούς εφαρμογής από το δικάσαν Τμήμα των

ουσιαστικών διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 31 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, που διέπουν την επίδικη υπόθεση.

IV. Α. Ο Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007, Α' 210), όπως ισχύει για τους καταταγέντες μέχρι την 31.12.1992 στρατιωτικούς [βλ. άρθρα 11 και 18 παρ. 1 του ν. 2084/1992 (Α' 165)], συμπεριλαμβανομένου και του αστυνομικού προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας (βλ. άρθρο 25 παρ. 2, 3 και 5 του Κώδικα), ορίζει στην παρ. 1 του άρθρου 26 ότι: «Ο μόνιμος στρατιωτικός δικαιούται σύνταξη: α) (...) ε) Αν απομακρυνθεί οπωσδήποτε από τις τάξεις γιατί έγινε σωματικά ή διανοητικά ανίκανος από τραύμα ή νόσημα που προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας. (...) Λογίζεται ότι σχετίζεται με την υπηρεσία και η μετακίνηση του στρατιωτικού είτε λόγω αδειάς είτε για επιστροφή στην κατοικία του μετά την απόλυσή του από τις τάξεις και μέσα σ' ένα μήνα από αυτήν (...)», στην παρ. 4 του άρθρου 31 ότι: «Οι οικογένειες των στρατιωτικών γενικά των Ενόπλων Δυνάμεων και των οργάνων των Σωμάτων Ασφαλείας (...) που σκοτώθηκαν ή πέθαναν κατά την εκτέλεση σε καιρό ειρήνης διατεταγμένης στρατιωτικής υπηρεσίας και πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της, δικαιούνται τη σύνταξη που προβλέπεται από τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για τις πολεμικές συντάξεις μειωμένη κατά 15% (...)» και στο άρθρο 32 ότι: «1. Αν (...) αυτός από εκείνους που αναφέρονται στα άρθρα 26 έως 28 πέθανε στην υπηρεσία με τους όρους της περιπτ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 26 (...) ήταν άγαμος ή σε χηρεία χωρίς παιδιά ή σε διάλυση χωρίς παιδιά, δικαιούνται σε σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο: α) Ο άπορος πατέρας από την επομένη του θανάτου του τέκνου του αν κατά το χρόνο αυτόν έχει συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας του, αλλιώς από τη συμπλήρωσή του, ή αν είναι άπορος και ανίκανος για άσκηση οποιουδήποτε βιοποριστικού επαγγέλματος και εφόσον σε κάθε περίπτωση τον συντηρούσε κυρίως αυτός που πέθανε (...) 5. Οι διατάξεις της παρ. 4 του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζονται και για την πατρική οικογένεια».

B. Από το συνδυασμό των παρατεθεισών διατάξεων συνάγεται ότι ο όρος «υπηρεσία» της περιπτ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 26 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, η έννοια του οποίου είναι ευρύτατη και περιλαμβάνει την όλη κατάσταση στην οποία διατελεί ο στρατιωτικός, ως εκ της ιδιότητάς του αυτής και των συναφών υποχρεώσεών του, σαφώς αντιδιαστέλλεται από τον όρο «διατεταγμένη υπηρεσία» της παρ. 4 του άρθρου 31 του ιδίου Κώδικα, με τον τελευταίο να είναι αυστηρότερος του πρώτου και να έχει την έννοια της υπηρεσίας που δεν ανάγεται στο συνήθη κύκλο των καθηκόντων του στρατιωτικού και την οποία αυτός εκτελεί, κατόπιν συγκεκριμένης και ειδικώς καθορισμένου περιεχόμενου διαταγής που του έχει δοθεί από ιεραρχικώς προϊστάμενό του. Προκειμένου δε να δικαιωθεί σύνταξης ο πατέρας θανόντος στρατιωτικού, χωρίς επιπροσθέτως να απαιτείται η συνδρομή στο πρόσωπό του των τασσόμενων από την παρ. 1 του άρθρου 32 του Κώδικα προϋποθέσεων, ήτοι αφενός της απορίας και της συντήρησης του πατέρα κυρίως από το θανόν τέκνο του, αφετέρου είτε της συμπλήρωσης του 65ου έτους της ηλικίας του, είτε της ανικανότητας του πατέρα για την άσκηση οποιουδήποτε βιοποριστικού επαγγέλματος, πρέπει ο θάνατος του στρατιωτικού να οφείλεται πρόδηλα και αναμφισβήτητα στην εκτέλεση διατεταγμένης, κατά τα ανωτέρω, υπηρεσίας, υπό την έννοια ότι μεταξύ της υπηρεσίας αυτής και του θανάτου πρέπει να υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος, σχέση, δηλαδή, πρόσφορης αιτίας και αποτελέσματος, κατά τρόπο, μάλιστα, τόσο άμεσα αντιληπτό, ώστε να μην επιδέχεται οποιαδήποτε εύλογη αμφιβολία (βλ. 616/2001, 855/2000, 2235/1997, 717/1992, 1320/1986 και 975/1981 Ολομ. Ελ. Συν.).

V. Στην προκειμένη περίπτωση, το δικάσαν Τμήμα, με την πληττόμενη απόφασή του, δέχθηκε, κατά την αναιρετικώς ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του, τα

ακόλουθα: Ο ..., που ήταν άγαμος και χωρίς τέκνα, κατατάχθηκε στις τάξεις της Ελληνικής Αστυνομίας στις ...1981 και από τις 18.11.2006 υπηρετούσε στην πρεσβεία της Ελλάδας ..., ασκώντας καθήκοντα φρούρησης και ασφάλειας των εγκαταστάσεων και του προσωπικού της πρεσβείας. Στις 2.7.2007 ζήτησε τη χορήγηση άδειας για το διάστημα από τις 9.7.2007 (ημέρα Δευτέρα) μέχρι τις 13.7.2007, η οποία και του χορηγήθηκε εγγράφως. Στο πλαίσιο της άδειάς του αυτής, μετά το πέρας της υπηρεσίας του στις 6.7.2007, αναχώρησε οδικώς, με ιδιωτικό αυτοκίνητο, από την πρεσβεία με προορισμό .... Ενώ, όμως, κινείτο επί της εθνικής οδού ... στη θέση ..., το αυτοκίνητό του, που οδηγούσε ο ίδιος, εξετράπη της πορείας του από άγνωστη αιτία και έπεσε σε κανάλι στη δεξιά πλευρά της οδού, με συνέπεια να τραυματισθεί και να νοσηλευθεί από τις 6.7.2007 μέχρι τις 7.7.2007 στο ... Νοσοκομείο .... Ακολούθως, μετέβη ... και από τις 7.7.2007 μέχρι τις 10.7.2007 νοσηλεύθηκε στο εκεί ... Νοσοκομείο, με διάγνωση κάταγμα Ο3 σπονδύλου, λαμβάνοντας, κατά την έξοδό του, οδηγίες για αντιπηκτική αγωγή, αυστηρό κλινοστατισμό και επανεισαγωγή στις 22.8.2007 για κινητοποίηση. Στις 18.7.2007, ωστόσο, ο ... απεβίωσε στην κατοικία του ..., σύμφωνα δε με τα αποτελέσματα της διενεργηθείσας νεκροψίας, αιτία του θανάτου του ήταν πρόσφατες ισχαιμικές αλλοιώσεις του μυοκαρδίου, ενώ κατά τη νεκροτομή βρέθηκαν αιμορραγικές διηθήσεις στα μαλακά μόρια του θώρακα, εστιακές αιμορραγικές διηθήσεις στο περικάρδιο και στο μυοκάρδιο, όπως επί αιμορραγικών θλάσεων, και κάταγμα Ο3 σπονδύλου. Κατόπιν τούτου, ο αρχικώς αναιρεσείων, πατέρας του θανόντος, υπέβαλε α) την από 20.6.2008 αίτηση προς το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, με την οποία ζήτησε να του κανονισθεί σύνταξη, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 32 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, συνυποβάλλοντας αντίγραφα εκκαθαριστικού σημειώματος φόρου εισοδήματος οικονομικού έτους 2008 και δηλώσεων στοιχείων ακινήτων οικονομικών ετών 2005 και 2008 και β) την από 20.6.2008 αίτηση προς το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας, με την οποία ζήτησε τον κανονισμό σύνταξης, λόγω του θανάτου του τέκνου του κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας, προβάλλοντας ότι ο ... είχε λάβει την ειδική εντολή να μεταφέρει υπηρεσιακό φάκελο από την πρεσβεία ..., με σκοπό την παράδοσή του στο Υπουργείο Εξωτερικών. Η πρώτη από τις ανωτέρω αιτήσεις απορρίφθηκε, με την .../30.12.2008 πράξη της 44ης Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, για το λόγο ότι ο αρχικώς αναιρεσείων δεν ήταν άπορος, κατά την έννοια της προαναφερόμενης διάταξης του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, ενώ, με την .../13.9.2011 απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων, με την ίδια αιτιολογία, απορρίφθηκε και η ένστασή του κατά της πράξης αυτής. Για την εξέταση δε της δεύτερης αίτησης του αρχικώς αναιρεσειόντος, διενεργήθηκε συνταξιοδοτική ανάκριση, στο πλαίσιο της οποίας εξετάστηκαν ως μάρτυρες, μεταξύ άλλων, ο τότε πρέσβης ..., οι τότε υπηρετούντες στην πρεσβεία ..., καθώς και ο αδερφός του θανόντος ..., που κατέθεσαν: α) ο πρέσβης ... ότι συνηθιζόταν, για λόγους οικονομίας, οι υπηρετούντες στην πρεσβεία ..., όταν μετέβαιναν για ιδιωτικούς λόγους (άδειες κανονικές ή άλλες) στην Ελλάδα, να μεταφέρουν, εφ' όσον οι ίδιοι συναινούσαν, αδιαβάθητο υλικό (π.χ. βιβλία, έντυπα, εφημερίδες), σε άτυπη συσκευασία, το οποίο παραδιδόταν στο πρακτορείο υπεραστικών λεωφορείων ... για αποστολή, μέσω του ΚΤΕΛ, στο Υπουργείο Εξωτερικών στην Αθήνα, ότι δεν θυμόταν εάν, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο ... μετέφερε τέτοιο υλικό, επειδή η πρακτική αυτή ακολουθείτο συχνά και χωρίς κάποια τυπική διαδικασία, ότι, πάντως, ο θανών δεν μετέφερε διπλωματικό σάκο ως διπλωματικός ταχυδρόμος, αφού, στην τελευταία περίπτωση, θα είχε τηρηθεί η επίσημη διαδικασία (διπλωματικός σάκος σφραγισμένος με βουλοκέρι, συνοδευτική επιστολή της πρεσβείας και τηλεγραφική γνωστοποίηση στο Υπουργείο Εξωτερικών), καθώς και ότι ο εν λόγω αστυνομικός αναχώρησε για την Ελλάδα για να διανύσει την κανονική του άδεια, β) η ..., αστυνομικός, που βρισκόταν σε υπηρεσία στην πρεσβεία στις 6.7.2007, ότι την ημέρα

εκείνη ο ... εισήλθε στην πρεσβεία και, βγαίνοντας, της είπε ότι είχε παραλάβει ένα φάκελο από τον άμεσο προϊστάμενο τους, ότι σε τηλεφωνικές επικοινωνίες που είχε με τον ίδιο, μετά από το ατύχημά του, της είπε ότι ήταν αγχωμένος, διότι έπρεπε να φτάσει στην Ελλάδα, προκειμένου να αποστείλει το φάκελο που είχε παραλάβει, μέσω του ΚΤΕΛ ..., στην Αθήνα, και ότι δεν γνώριζε μεν ποιος θα ήταν ο παραλήπτης του φακέλου στην Ελλάδα, ούτε εάν ο θανάτων μετέβη στην Ελλάδα ως διπλωματικός ταχυδρόμος, γνώριζε, όμως, ότι πολλοί υπάλληλοι κατά την άδειά τους μετέφεραν και διπλωματικό σάκο, γ) ο ..., συνταξιούχος αστυνομικός, ότι στις 6.7.2007 συνάντησε στην πρεσβεία τον ..., ο οποίος του έδειξε σφραγισμένο υπηρεσιακό κίτρινο φάκελο και του είπε ότι τον είχε παραλάβει από τον πρέσβη, προκειμένου να τον παραδώσει στο Υπουργείο Εξωτερικών, ότι σε τηλεφωνική επικοινωνία που είχε με αυτόν, μετά από το ατύχημά του, του είπε ότι είχε τον φάκελο μαζί του και ήταν πολύ αγχωμένος, μήπως τον χάσει, ότι σε νεότερη τηλεφωνική επικοινωνία ο ίδιος του είπε ότι τον φάκελο θα τον παρέδιδε, για να αποσταλεί στο Υπουργείο Εξωτερικών, ο αδερφός του ... στις 9.7.2007, καθώς και ότι ο ... αναχώρησε με άδεια για την Ελλάδα, σκοπεύοντας να δει τους γονείς του, συνέβαινε, όμως, κάποιες φορές, οι υπάλληλοι που μετέβαιναν στην Ελλάδα να μεταφέρουν υπηρεσιακούς φακέλους από την πρεσβεία προς το Υπουργείο Εξωτερικών, δ) ο ..., αστυνομικός, ότι, αρκετές φορές, τα στελέχη της Ελληνικής Αστυνομίας που υπηρετούσαν στην πρεσβεία αναχωρούσαν από ..., πριν από την έναρξη της άδειάς τους, προκειμένου η μετάβασή τους στην Ελλάδα να συνδυασθεί με τη μεταφορά αλληλογραφίας από την πρεσβεία στο Υπουργείο Εξωτερικών, καθώς και ότι, όταν συνέβη το ατύχημα, ο μάρτυρας απουσίαζε με κανονική άδεια στην Ελλάδα, πληροφορήθηκε, όμως, από τους συναδέλφους του και τηλεφωνικά από τον ίδιο τον ... ότι αυτός είχε παραλάβει ένα φάκελο από την πρεσβεία, με προορισμό το Υπουργείο Εξωτερικών, και, τέλος, ε) ο ... ότι ο αδερφός του έφθασε, σε κακή κατάσταση, λόγω του ατυχήματος, στο πατρικό τους σπίτι ... στις 7.7.2007 και του έδωσε έναν υπηρεσιακό φάκελο, με τον τίτλο και τη σφραγίδα της πρεσβείας, για να τον παραδώσει στο ΚΤΕΛ ..., προς αποστολή στο Υπουργείο Εξωτερικών, με παραλήπτες τον ... ή την ..., ενέργεια στην οποία και προέβη ο μάρτυρας στις 9.7.2007, προς απόδειξη δε αυτού, ο ... προσκόμισε το από 24.6.2009 έγγραφο του ΚΤΕΛ ..., μαζί με επικυρωμένο αντίγραφο του βιβλίου αποθήκης του ΚΤΕΛ ... της 9.7.2007, σύμφωνα με το οποίο το «ασυνόδευτο» προς το Υπουργείο Εξωτερικών είχε παραδοθεί κανονικά. Περαιτέρω, στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής ανάκρισης, ζητήθηκε η εκτίμηση του Καθηγητή Ιατροδικαστικής ..., ο οποίος, στο .../19.3.2008 έγγραφό του, ανέφερε ότι ο χρόνος και ο μηχανισμός των κακώσεων, που βρέθηκαν κατά την νεκροψία του θανάτου (καρδιακή βλάβη με μακροσκοπικές αλλοιώσεις που οδήγησαν σε περισσότερες της μιας θλάσεις του μυοκαρδίου και ενοχοποιούνται για τη δημιουργία αρρυθμιολογικών διαταραχών), ήταν συμβατές με το τροχαίο ατύχημα της 6.7.2007 και ότι τα ευρήματα συνηγορούσαν αναφανδόν υπέρ της ύπαρξης αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ του θανάτου και του προηγηθέντος ατυχήματος, ο οποίος δεν είχε διακοπεί. Βάσει των ανωτέρω, συντάχθηκε το από 1.3.2011 πόρισμα συνταξιοδοτικής ανάκρισης, σύμφωνα με το οποίο υπήρχε μεν αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των τραυμάτων που προκλήθηκαν από το τροχαίο ατύχημα του ... και του ετεροχρονισμένου θανάτου του, δεν αποδεικνυόταν, ωστόσο, ότι κατά το χρόνο του ατυχήματος αυτός εκτελούσε διατεταγμένη υπηρεσία, καθόσον, ειδικότερα, α) μολονότι υπήρχαν ισχυρές ενδείξεις ότι είχε παραλάβει φάκελο από τον πρέσβη ..., προς μεταφορά στο Υπουργείο Εξωτερικών, δεν αποδεικνυόταν ότι ο φάκελος περιείχε υπηρεσιακά έγγραφα, β) ο φάκελος δεν συνοδευόταν από επίσημο έγγραφο της πρεσβείας, κατά τη συνήθη διαδικασία αποστολής διπλωματικού σάκου, συνεπώς, ο θανάτων δεν είχε λάβει εντολή για εκτέλεση συγκεκριμένης υπηρεσίας, γ) το γεγονός της αναχώρησης από την πρεσβεία για να διανύσει την άδειά του, σε συνδυασμό με την μη ύπαρξη υπηρεσιακού εγγράφου αρχής που να πιστοποιεί ότι τελούσε χρέη διπλωματικού

ταχυδρόμου, καθώς και με την αδυναμία απόδειξης του είδους της αλληλογραφίας που μετέφερε, δικαιολογούσε το συμπέρασμα ότι κατά το χρόνο του ατυχήματος δεν βρισκόταν σε διατεταγμένη υπηρεσία και δ) ο θανάσιμος τραυματισμός του προκλήθηκε από τυχαίο γεγονός. Ακολούθως, ο φάκελος, που σχηματίστηκε, παραπέμφθηκε αρχικώς μεν στην Ανωτάτη Υγειονομική Επιτροπή της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία, με την .../19.5.2011 γνωμάτευσή της, έκρινε ότι ο θάνατος του ... ήταν απότοκος του τραυματισμού του κατά το προηγηθέν τροχαίο ατύχημα, όχι, όμως, ενώ βρισκόταν σε διατεταγμένη υπηρεσία και εξαιτίας αυτής, αφού κατά το χρόνο του ατυχήματος τελούσε σε άδεια, στη συνέχεια δε, στην Ανωτάτη Στρατού Υγειονομική Επιτροπή, η οποία, με την .../26.10.2011 γνωμάτευσή της, αποφάνθηκε ότι ο θάνατός του εν λόγω αστυνομικού στις 18.7.2007 οφειλόταν στα τραύματα που είχε υποστεί κατά το τροχαίο ατύχημα της 6.7.2007, ενώ εκτελούσε διατεταγμένη υπηρεσία και πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της εν λόγω υπηρεσίας. Τελικώς και η δεύτερη από τις αιτήσεις του αρχικώς αναιρεσιόντος απορρίφθηκε, με την .../24.12.2012 πράξη της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με την αιτιολογία ότι, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο 1.3.2011 πόρισμα συνταξιοδοτικής ανάκρισης, τα οποία επανέλαβε η εν λόγω πράξη, ο θάνατος του ... δεν επήλθε κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας και εξαιτίας αυτής, κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 31 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων. Με τα δεδομένα αυτά, το ΙΙΙ Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, επιληφθέν της από 18.2.2013 (Α.Β.Δ. 95/21.2.2013) έφεσης του αρχικώς αναιρεσιόντος κατά της τελευταίας αυτής πράξης, με την ήδη προσβαλλόμενη 1051/2016 απόφασή του, κατ' αρχάς δέχθηκε ομοφώνως ότι ο τότε πρέσβης ... έδωσε στον ..., επ' ευκαιρία της άδειας που του είχε χορηγηθεί για να μεταβεί ..., την εντολή να μεταφέρει ατύπως μικρού μεγέθους και βάρους φάκελο μεταφοράς εγγράφων, με έντυπο υλικό, προκειμένου να το παραδώσει στο ΚΤΕΛ ..., προς αποστολή στο Υπουργείο Εξωτερικών. Περαιτέρω, όμως, ήχθη κατά πλειοψηφία στην κρίση ότι, καίτοι η συγκεκριμένη εντολή, που δόθηκε στο πλαίσιο της σχετικής πρακτικής της πρεσβείας, συνιστά διατεταγμένη στρατιωτική υπηρεσία, κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 31 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, η υπηρεσία αυτή, η οποία σφραγίστηκε επικουρικώς στη μετακίνηση λόγω άδειας του θανόντος αστυνομικού από την ... προς την Ελλάδα, δεν τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο με το θανάσιμο τραυματισμό του, καθόσον αφενός το αίτιο της μετακίνησης δεν ήταν η εκτέλεση της διατεταγμένης υπηρεσίας, αλλά η αναχώρηση λόγω άδειας, αφετέρου δεν αποδείχθηκε ότι τα ειδικότερα στοιχεία της υπηρεσιακής εντολής μεταφοράς του φακέλου ή οι συνθήκες εκτέλεσης της εντολής είχαν οποιαδήποτε επιρροή στην πρόκληση του ατυχήματος. Κατ' ακολουθίαν δε των ανωτέρω παραδοχών, το Τμήμα αποφάνθηκε ότι ορθώς, αν και εν μέρει διαφορετική αιτιολογία, είχε κριθεί από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, με την εκκληθείσα .../24.12.2012 πράξη, ότι δεν συντρέχει εν προκειμένω περίπτωση εφαρμογής της προαναφερόμενης διάταξης του Συνταξιοδοτικού Κώδικα και απέρριψε την έφεση του αρχικώς αναιρεσιόντος.

VI. Με αυτά που δέχθηκε το δικάσαν Τμήμα, βασίμως, με την υπό κρίση αίτηση, προβάλλεται ότι πλημμελώς εφάρμοσε τις διέπουσες την επίδικη υπόθεση διατάξεις. Ειδικότερα, εφόσον, όπως ορθώς, κατά τούτο, έγινε δεκτό, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το μη αναγόμενο στον κύκλο των συνήθων υπηρεσιακών του υποχρεώσεων καθήκον της μεταφοράς υπηρεσιακού φακέλου, που ειδικώς είχε ανατεθεί στο θανόντα, με εντολή του πρέσβη, στον οποίον ο εν λόγω αστυνομικός υπαγόταν ιεραρχικώς ως εκ της τοποθέτησής του στην αλλοδαπή, εμπίπτει στην έννοια της διατεταγμένης υπηρεσίας της παρ. 4 του άρθρου 31 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, αναγκαιώς παρέπεται ότι το ατύχημα της 6.7.2007, το οποίο συνέβη ενώ ο θανών κινείται

προς ..., όπου επρόκειτο να διεκπεραιώσει τη δοθείσα εντολή, προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας αυτής. Πολύ περισσότερο που από την πληττόμενη απόφαση δεν προκύπτει ότι, επειδή το συγκεκριμένο καθήκον είχε συνδυασθεί με την επικείμενη έναρξη της άδειάς του στις 9.7.2007, ο αστυνομικός είτε παρέκκλινε από τη διαδρομή προς τον τόπο παράδοσης του υπηρεσιακού φακέλου, είτε προέβη σε οποιαδήποτε ξένη σε σχέση με την εκτέλεση της εντολής ενέργεια, ούτως ώστε ευλόγως να μπορεί να αμφισβητηθεί ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της ανωτέρω διατεταγμένης υπηρεσίας και του επελθόντος, συνεπεία του τραυματισμού του στο ατύχημα, θανάτου του τέκνου του αρχικώς αναιρεσειόντος.

Μειοψήφησαν ο Αντιπρόεδρος Κωνσταντίνος Κωστόπουλος και η Σύμβουλος Βασιλική Ανδρεοπούλου, που διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη: Η συγκεκριμένη, στο πλαίσιο της σχετικής πρακτικής της πρεσβείας, προς τον αποβιώσαντα εντολή μεταφοράς του υπηρεσιακού φακέλου συνιστά μεν διατεταγμένη στρατιωτική υπηρεσία, κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 31 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, η εκτέλεση όμως αυτής δεν αποτέλεσε το αίτιο της μετακίνησης από ... προς την Ελλάδα του ανωτέρω, αλλά αυτή σωρευτήκε επικουρικώς στη μετακίνηση αυτού λόγω αδείας και επ' ευκαιρία αυτής και, ως εκ τούτου, δεν τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο με το θανάσιμο τραυματισμό του, πολύ περισσότερο που δεν αποδείχθηκε από τα στοιχεία της δικογραφίας ότι τα ειδικότερα στοιχεία της υπηρεσιακής εντολής μεταφοράς του φακέλου ή οι συνθήκες εκτέλεσης αυτής είχαν κάποια επιρροή στην πρόκληση του ατυχήματος. Κατ' ακολουθία, ορθώς, κατά τη γνώμη αυτή, με την προσβαλλόμενη απόφαση απορρίφθηκε η έφεση του αρχικώς αναιρεσειόντος και η υπό κρίση αίτηση αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί. Πλην όμως η γνώμη αυτή δεν κράτησε.

VII. Ενόψει των ανωτέρω, πρέπει, κατά παραδοχή της ένδικης αίτησης, να αναιρεθεί η 1051/2016 απόφαση του III Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και να επιστραφεί στο συνεχίζοντα τη δίκη κληρονόμο του αρχικώς αναιρεσειόντος ..., εκτός από το αχρεωστήτως καταβληθέν παράβολο των 20,00 ευρώ, και το υπόλοιπο παράβολο των 50,00 ευρώ, που νομίμως κατατέθηκε για την άσκηση της αίτησης αυτής (βλ. άρθρο 73 παρ. 4 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο). Καθόσον, περαιτέρω, η υπόθεση δεν χρήζει διερεύνησης ως προς το πραγματικό της μέρος, πρέπει, μετά την ανάιρεση της προαναφερόμενης απόφασης του Τμήματος, να διακρατηθεί και να δικασθεί στην ουσία από την Ολομέλεια η από 18.2.2013 έφεση του αρχικώς αναιρεσειόντος (βλ. άρθρα 116 του π.δ/τος 1225/1981 και 87 παρ. 4 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο). Δοθέντος δε ότι, όπως κατά πλειοψηφία κρίθηκε από το παρόν Δικαστήριο, συντρέχει εν προκειμένω περίπτωση εφαρμογής της παρ. 4 του άρθρου 31 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, πρέπει, κατά παραδοχή της εν λόγω έφεσης και αφού διαταχθεί η επιστροφή στον ... του παραβόλου που κατατέθηκε για την άσκησή της, να ακυρωθεί η .../24.12.2012 πράξη της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και η υπόθεση να παραπεμφθεί στον Ε.Φ.Κ.Α., προκειμένου να κανονίσει στον αρχικώς αναιρεσειόντα, αναδρομικώς από την 1.12.2009 (βλ. την παρ. 1 του άρθρου 60 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, όπως ίσχυε πριν από την τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4488/2017, Α' 137) και μέχρι το χρόνο του θανάτου αυτού, την προβλεπόμενη από την ως άνω διάταξη σύνταξη. Εκτιμωμένων, τέλος, των περιστάσεων, πρέπει το Δημόσιο, όσον αφορά αμφοότερες την πρωτοβάθμια και την αναιρετική δίκη, και ο Ε.Φ.Κ.Α., όσον αφορά την τελευταία, να απαλλαγούν από τα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με την αναλόγως εφαρμοστέα (βλ. άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 3472/2006, Α' 135) διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 275 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την αίτηση.

Αναιρεί την 1051/2016 απόφαση του ΙΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Διατάσσει την επιστροφή του κατατεθέντος για την αίτηση παραβόλου στον συνεχίζοντα τη δίκη ...

Διακρατεί και δικάζει κατ' ουσία την υπόθεση.

Δέχεται την από 18.3.2012 (Α.Β.Δ. 95/21.2.2013) έφεση.

Ακυρώνει την .../24.12.2012 πράξη της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Παραπέμπει την υπόθεση στον Ε.Φ.Κ.Α., προκειμένου να κανονίσει σύνταξη στο ..., κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο σκεπτικό της παρούσας.

Διατάσσει την επιστροφή του παραβόλου της έφεσης στον ίδιο ως άνω διάδικο ...

Και

Απαλλάσσει το Ελληνικό Δημόσιο και τον Ε.Φ.Κ.Α. από τα δικαστικά έξοδα.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 17 Απριλίου 2019.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΕΦΕΝΤΑΚΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στις 6 Νοεμβρίου 2019.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ